

довгострокових наслідків правових актів тощо. Визнання права власності, яке захищає цивільне і кримінальне право, сприяє обмінам, які захищає контрактне право. Р. Познер також зазначає, що право встановлює найефективніші процесуальні норми для розв'язання конфліктів у всіх цих галузях. Таким чином, норми права сприяють збільшенню багатства за умов справедливих рішень судів. Окремо розглядаються проблеми привілеїв можновладців, які американський правник розглядає з логічної та етичної точок зору, вважає їх болючими та важливими для становлення сучасної економіки. Такий підхід, що ґрунтується на розумінні економічної природи права, зокрема, дозволяє звести право до певної кількості принципів, що можуть мати вигляд математичних формул.

Використання нових підходів до аналізу взаємодії права і економіки в сучасному українському суспільстві дозволить зосередитися на ефективному вирішенні актуальних завдань правового забезпечення реформування економічної сфери життя суспільства: забезпечення антимонопольних заходів і стимулювання середнього та малого бізнесу, удосконалення антикорупційного законодавства та судочинства, витіснення тіньової економіки із економічних відносин тощо.

#### ***Список використаних джерел***

1. Пашуканис Е. Б. Избранные произведения по общей теории права и государства. Москва: Наука, 1980.
2. Познер Р. А. Економічний аналіз права / пер. з англ. Харьков: Акта, 2003.
3. Познер Р. А. Основы юриспруденції / пер. з англ. Харьков: Акта, 2004.
4. Познер Р. А. Рубежи теории права / пер. с англ. Москва: Изд. дом Высшей школы экономики, 2017.

***Мартенко Олександр Леонідович,***  
професор кафедри юридичної психології  
Національної академії внутрішніх справ,  
кандидат юридичних наук, доцент;

***Мартенко Юлія Іванівна,***  
старший викладач кафедри юридичної  
психології Національної академії внутрішніх  
справ, кандидат юридичних наук

### **АСОЦІАЛЬНА ПОВЕДІНКА МОЛОДІ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА**

Українське суспільство перебуває на етапі пошуку нової моделі стабільності. Трансформації, що відбулись у нашій країні на зламі тисячоліть, зміни, що відбулися в політичній, економічній, культурній, духовній сферах, загальна політична нестабільність у державі, яка набула перманентного характеру на сьогодні, значно ускладнили процеси соціалізації молодого покоління.

Процес формування правової культури особи та становлення її надійною особистістю передбачає свідоме сприйняття й засвоєння нею правових знань як особистісних цінностей і втілення їх у правову поведінку. Проте різного роду деформації в суспільстві, що породжують бездуховність і свавілля, особливо в молодіжному середовищі, є небезпечними для держави. Саме тому формування у нового покоління правової культури є надійним і ефективним засобом боротьби з асоціальною поведінкою. Оволодіння молоддю необхідним обсягом правових знань у нерозривному зв'язку з системою моральних цінностей, естетичних смаків, етичних правил поведінки є запорукою виховання правослухняної надійної особистості, яка дотримується норм права і знає свої обов'язки [1, с. 11].

Асоціальність – один із самих складних та прогностично несприятливих особистісних розладів, які проявляються не стільки різними симптомами, скільки порушенням поведінки. Перш за все це порушення діагностувалось як «психопатична особистість» або «соціопатична особистість». Соціопати погано соціалізовані, вони живуть заради задоволення своїх інстинктивних потреб, не звертаючи увагу на норми моралі, вимоги суспільства, тому вони схильні постійно порушувати правила та закони, не враховуючи можливе покарання.

Асоціальна (делінквентна) поведінка як соціальне явище в кризові періоди набуває особливої гостроти, оскільки порушення соціально-правових норм є реакцією індивіда в ситуації соціальної дезадаптації, якщо він не вбачає іншої можливості для задоволення власних потреб. Асоціальність характеризується виключеністю з соціальної взаємодії, оскільки поведінка індивіда порушує соціальні норми та є соціально неприйнятною.

Принцип спеціалізованого характеру психокорекції асоціальної поведінки підлітків передбачає орієнтованість змісту і форм психокорекції на конкретний різновид (тип) асоціальної поведінки. Асоціальну поведінку вважають різновидом девіантної, до якої ще зараховують девіації, пов'язані із порушеннями психофізичного здоров'я (за Р.В. Овчаровою). Інші дослідники зараховують до девіантної поведінки лише асоціальні прояви дисциплінарного, антисоціального, делінквентного, аутоагресивного типів (А. Г. Амбрумов, О. В. Змановська). Вади підлітків з асоціальною поведінкою можуть бути дискретними та стосуватися лише певних аспектів емоційно-вольової сфери або мати тотальний характер і бути пов'язаними з акцентуаціями характеру, провідними переживаннями, системою ставлень і ціннісних орієнтацій [2, с. 205].

Варто зазначити, що асоціальна й антисоціальна протиправна поведінка пов'язана із наступними дефектами соціалізації:

1) дефекти в організації виховання, що призводять до розвитку антисуспільної орієнтації й асоціальної мотивації;

2) дефекти в розумінні та виконанні соціальних ролей, що спричиняють заперечення ролі, нерозуміння її соціальної значимості або відхилення від виконання ролі;

3) дефекти в системі спілкування;

4) дефекти індивідуального соціального досвіду, що залежать від помилок у вихованні, специфіки спілкування (наприклад, у родині), засвоєння норм асоціальної поведінки як негативних моделей для ототожнення;

5) дефекти соціального контролю, що залежать від недостатньо ефективної діяльності родини, навчально-виховних і виробничих організацій, правоохоронних органів;

6) дефекти соціальної адаптації, які відображають, зокрема, процеси міграції та урбанізації [3, с. 7].

Узагальнюючи, необхідно зазначити, що глибокі трансформації в економіці, культурі, політиці, ідеології сучасного українського суспільства суттєво впливають на соціалізацію молоді, загострюючи характерні для підліткового віку проблеми соціального становлення. Підлітки як найбільш динамічна соціальна група більш швидко й чутливо реагують на суспільні перетворення, зазнаючи значних змін у своїх інтересах, поглядах, ціннісних орієнтаціях, засвоюючи як позитивні, так і негативні зразки поведінки. Послаблення соціального контролю над включенням молоді в суспільні інститути, зниження виховної ролі традиційних інститутів соціалізації (сім'ї, дитячих і молодіжних організацій), майнове розшарування суспільства і погіршення економічного стану молоді, суперечливість і неоднозначність ціннісних орієнтирів у суспільстві, – все це призвело до збільшення девіацій у підлітковому середовищі впродовж останніх десятиліть. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема обґрунтування педагогічних умов профілактики девіантної поведінки підлітків у соціально-виховному середовищі загальноосвітньої школи. Слід відзначити, що в багатьох дослідженнях не лише розглядаються історичні передумови взаємодії філософії та психології [4, с. 31–38], актуальні проблеми виховання, які є передумовами розвитку загальної та правової культури [5, с. 314–321], але й конкретно на основі аналізу філософської та психолого-педагогічної літератури обґрунтовано важливість вивчення девіантної поведінки підлітків як поведінки, що відхиляється від прийнятих у суспільстві соціально-моральних норм і цінностей, виявляється в соціально неприйнятних способах самоствердження і ускладнює процеси саморозвитку та конструктивної самореалізації особистості.

Суспільство задля зниження девіацій у молодіжному середовищі неодмінно має враховувати закони розвитку особистості, тому що без цього ліквідувати окремі види девіантної поведінки чи блокувати зовнішні фактори фактично неможливо.

### ***Список використаних джерел***

8. Бахновська І.П. Асоціальна поведінка особи як суспільна проблема становлення надійної особи // Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія ПРАВО. Випуск 30. Том 1. 2015.
9. Дуткевич Т.В. Особливості організації психологічної корекції асоціальної поведінки підлітків // Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. Проблеми сучасної психології. Випуск 24. 2014.
10. Димитров А.В. Основы пенитенциарной психологии / А.В. Димитров, В.П. Сафронов. – М. : Моск. психол.-соц. ин-т, 2003. – 176 с.
11. Мартенко О.Л., Павлишин О.В. Взаємозв'язок мислення, свідомості та мови в концепціях античних мислителів // Юридична психологія. – 2019. – № 2 (25). – С. 31–38. doi: <https://doi.org/10.33270/03192502.31>.
12. Кравець В. М., Павлишин О. В. Проблеми і перспективи розвитку правової культури та її значення для вищої юридичної освіти в Україні / В. М. Кравець, О. В. Павлишин // Вища освіта України. – Додаток 4, том VII (25). – 2010. – С. 314–321; Павлишин О. В., Кравець В. М. Виховання національної свідомості та розвиток теоретичного світогляду як завдання української правової освіти // Митна справа. – 2011. – № 2 (74). – Частина 2. – С. 172–176.

***Марчак Віталій Ярославович,***  
заступник голови Чернівецького  
апеляційного суду, доктор юридичних наук,  
професор

### **СУДОВА РЕФОРМА НА БУКОВИНІ В УМОВАХ ОПТИМІЗАЦІЇ МІСЦЕВИХ СУДІВ**

26 травня 2020 року Президент України підписав Указ «Про Річну національну програму під егідою Комісії Україна – НАТО на 2020 рік». Зокрема, серед пріоритетних завдань визначено стратегічну мету – діяльність судових, правоохоронних органів і кримінально-виконавчих установ ґрунтується на принципах верховенства права. Встановлено ціль – незалежна, ефективна, доступна та відповідальна судова влада, якій довіряє суспільство. Метою досягнення вказаної цілі визначено забезпечення початку діяльності окружних судів (кінцевий термін виконання – 2020 рік).

17 липня 2020 року Верховна Рада України ухвалила Постанову № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів». Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її опублікування. Згідно цієї постанови на території Чернівецької області за новим адміністративно-територіальним поділом повинно бути 3 райони замість 11. Відповідно до ч. 1 ст. 17 ЗУ «Про судоустрій та статус суддів», судоустрій